

การบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2
วัดดอนมูลชัย สังกัดเทศบาลเมืองตาก

The Administration to Enhance Morality and Ethics Enhancing for Students in
Tessaban2 Watdonmoonchai School under Tak Municipality

Corresponding author¹,
nokemail@hotmail.com¹

สุพจนีย์ พัดจาด¹
Supodjane Padjad¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานของการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อ
1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน 2) ดำเนินการบริหารงานเสริมสร้าง
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน 3) ประเมินผลการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรสนับสนุนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง
จำนวน 165 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธี
Priority Needs Index (PNI) ความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย
พบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย
สังกัดเทศบาลเมืองตากพบว่าโดยภาพรวมมีความต้องการจำเป็นคิดเป็นร้อยละ 71.27 2) การดำเนินการ
บริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตาก
ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติการ 3) การสังเกตผลการปฏิบัติ และ 4) การสะท้อน
ผล 3) การประเมินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัด
เทศบาลเมืองตากพบว่าในภาพรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสร้าง
เครือข่ายความร่วมมือของลงมา การจัดกิจกรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อม

คำสำคัญ : การบริหารงาน, คุณธรรม จริยธรรม, โรงเรียนเทศบาล

ABSTRACT

This research is an integrated research of qualitative research and quantitative research. The
purpose of this research was 1) to study the need of morality and ethics enhancing for students, 2) to
administration to enhance morality and ethics enhancing for students and 3) to evaluate administration
to enhance morality and ethics enhancing for students. The samples included the school administrators,
the teachers, the support personnel, the school committees and parents were 165 persons. It was
implemented through rating scales questionnaires. Data analyzed by using the Priority Needs Index

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย สังกัดเทศบาลเมืองตาก อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

(PNI) method, frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The research found that: 1) The need of morality and ethics enhancing for students in Tessaban 2 Watdonmoonchaischool under Tak Municipality were found to be need 71.27%. 2) The administration to enhance morality and ethics enhancing for students consists of four steps: 1) planning, 2) action, 3) observing action and 4) feedback. 3) As a whole of the evaluate administration to enhance morality and ethics enhancing for students were found to be at the high level. The highest meanings were the networking, followed by activity. The lowest part is the environment.

Keywords : Administration, Morality and Ethics Enhancing for Students, Municipal Schools

บทนำ

สังคมต้องการคนดี การสร้างคนดีจึงเป็นพันธกิจจำเป็นในการสร้างภูมิคุ้มกันไว้ต้านความเลวร้ายที่กำลังกัดกร่อนสังคม พันธกิจสำคัญของการศึกษาคือปลูกฝังคุณความดีให้เป็นภูมิคุ้มกันเยาวชน เตรียมผู้เยาว์ให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี (อมรวิรัช นาคทรพรพ. 2548) สังคมนับวันทวีความรุนแรงและกระจายเป็นวงกว้างมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อวิถีเรียบง่ายดั้งเดิมของไทย วิถีชีวิตแม้จะสะดวกสบายมากขึ้นแต่ความสุขกลับลดลง รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือชุมชนเสื่อมถอยลง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549)

เยาวชนมีนิสัยฟุ้งเฟ้อ ยึดวัตถุ มัววอบายมุข มีอิสระทางความคิดมาก มีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่มีสัมมาคารวะ ด้อยกตัญญู (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550) ค่านิยมและลักษณะนิสัยของคนไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคือรักสบาย ขาดวินัย ไม่อดทน ขี้เกียจชอบรวยทางลัดไม่รับผิดชอบ ไม่กล้าเผชิญปัญหาและไม่รักการเรียนรู้หากการศึกษาไม่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนิสัยและค่านิยมที่ผิดเมื่อมีปัญหาจริยธรรมเกิดขึ้นในสังคม ทุกคนต่างขึ้นไปที่หน่วยงานการศึกษา ให้กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณภาพ แต่ปัญหาคือการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ซึ่งโรงเรียนและหน่วยงานทางการศึกษา จะมีวิธีการในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างไร (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2546)

รายงานการวิจัยปัจจัยการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมนั้น ไม่ใช่เพียงการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวกับการบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งถือว่ามียุทธศาสตร์สำคัญที่สุด ปัจจัยขับเคลื่อนภายในสถานศึกษาที่สำคัญ 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ สามารถนำการเปลี่ยนแปลง สร้างขวัญกำลังใจให้ทีมงาน บริหารจัดการทรัพยากรให้เป็นประโยชน์คุ้มค่า ปัจจัยด้านครูผู้สอนต้องมีความรู้ มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสม ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และพร้อมกันนั้น การร่วมกับสถาบันครอบครัวมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอม จึงควรร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ควรสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้ปกครอง และร่วมมือกันติดตามผลเพื่อหาทางป้องกันแก้ไข (นลินี ทวีสิน. 2549)

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนให้เกิดสันติสุข มีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การปกครองอันจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของสังคมไทยโดยส่วนรวม ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี

ความสุข มาตรา 39 และ มาตรา 40 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546)

การจัดการศึกษาไทยมีเป้าหมายพัฒนาคุณธรรมและความรู้ควบคู่กันมาโดยตลอด โดยมีกรอบแนวคิดให้การศึกษาเป็นกลไกการพัฒนาคนให้เกิดคุณธรรมนำความรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550) คุณธรรมเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษา แต่พบว่าเด็กและเยาวชนยังขาดทักษะการคิดวิเคราะห์หรืออย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดี เน้นวัตถุนิยม ขาดจิตสำนึกสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรมเสื่อมถอยนำไปสู่ปัญหาในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549)

รายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องปัจจัยครูซึ่งมีองค์ประกอบ 2 ส่วนคือคุณภาพครู และคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ครูที่ดีต้องมีความศรัทธาในอาชีพ เอาใจใส่ในหน้าที่และเป็นแบบอย่างที่ดี แต่การจะทำให้ครูตระหนักในหน้าที่นั้น สิ่งสำคัญคือการบริหารซึ่งเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหาร และการบริหารที่จะเอื้อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจนั้น นอกจากจะใช้องค์ประกอบทางการบริหารโดยทั่วไปแล้ว ยังต้องเกิดจากการร่วมใจและเต็มใจพัฒนา(สำนักงานทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554)

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาคุณภาพของนักเรียน ด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรมยังไม่เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ประชาชนโดยทั่วไป ปัญหาคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในสภาวะน่าเป็นห่วงยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงไปมาก ความเจริญทางจิตใจของคนยังเจริญไม่ทันด้านวัตถุจึงส่งผลกระทบต่อผู้คนในสังคมโดยรวมเกิดปัญหาขึ้น โดยเฉพาะปัญหาสังคมของวัยรุ่นการติดยาเสพติด การทะเลาะวิวาท การขกชิงวิ่งราว การล่อลวง การใช้ความรุนแรง ที่ภัยเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (อรุณ จันทวานิช. 2548)

เมื่อผู้วิจัยได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย สังกัดเทศบาลเมืองตาก พบว่า สถานศึกษามีปัญหาการบริหารจัดการความไม่พร้อมของอาคารสถานที่ บุคลากรไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณงาน วัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอและขาดคุณภาพ งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอคุณภาพของนักเรียนทุกด้านต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของชาติ และมีการจัดเวทที่ประชาคมแบบมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องพบว่ามีปัญหาจากหลายสาเหตุ เช่น ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหาร ด้านการนิเทศติดตามประเมินผลและปัญหาเกิดจากตัวนักเรียนเอง แต่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้คุณภาพผู้เรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคือนักเรียนขาดคุณธรรมจริยธรรม ทุกฝ่ายให้เหตุผลสอดคล้องตรงกันว่า “ถ้าทำให้คนเป็นคนดีได้ก็จะแก้ปัญหาอย่างอื่นได้ง่าย” (โรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย. 2558)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย สังกัดเทศบาลเมืองตาก ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สถานศึกษาเทศบาลเมืองตากและสถานศึกษาอื่น ๆ เป็นต้นแบบในการบริหารจัดการเพื่อคุณภาพผู้เรียน อันจะส่งต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย สังกัดเทศบาลเมืองตาก
2. เพื่อดำเนินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย สังกัดเทศบาลเมืองตาก

3. เพื่อประเมินผลการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย สังกัดเทศบาลเมืองตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานของการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณมีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย สังกัดเทศบาลเมืองตาก เป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรสนับสนุน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนรวมจำนวนทั้งสิ้น 283 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรสนับสนุน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนที่ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากประชากรทั้งหมด 283 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 165 คน จากนั้นกำหนดสัดส่วนให้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรสนับสนุน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนเท่ากับประชากร เนื่องจากมีจำนวนน้อยและแตกต่างกัน มากกับกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน จากนั้นทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงสถานภาพ ประชากร และกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย สังกัดเทศบาลเมืองตาก

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	2	2	1.21
ครูผู้สอน	22	22	13.33
บุคลากรสนับสนุน	3	3	1.82
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	13	13	7.88
ผู้ปกครองนักเรียน	243	125	75.76
รวม	283	165	100

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย สังกัดเทศบาลเมืองตาก แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรสนับสนุน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตากประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน 2) การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน 3) การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน 4) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน 5) การพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน 6) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

การพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างเครื่องมือชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 3) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเนื้อหาด้วยตัวเอง จำนวน 5 คน คัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50ขึ้นไปซึ่งพบว่าข้อคำถามรายข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.8-1.004) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนเทศบาล 1 กิตติขจร จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .975 และ 5) จัดพิมพ์แบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยเชิญกลุ่มตัวอย่างมาประชุมในวันพฤหัสบดีที่ 11 กุมภาพันธ์ 2559 ซึ่งแจ้งความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาพอสังเขป พร้อมทั้งอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม โดยได้รับแบบสอบถามคืนและมีความครบถ้วนสมบูรณ์ทุกฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตากเพื่อจัดลำดับความสำคัญใช้วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง (สุวิมล ว่องวานิช.2550, หน้า 279)

Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดย นางลักษณวิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช เป็นวิธีการหาผลต่างของ (I-D) แล้วหารด้วย D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นจริงเป็นฐานในการคำนวณ ค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่ควรจะเป็นของกลุ่ม

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D)/D$$

เมื่อ PNI_{modified} หมายถึง ความต้องการจำเป็น

I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น

D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง

การแปลผลให้พิจารณาจาก

1. ค่า $PNI_{modified}$ เป็นค่าอัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาการจากสภาพที่เป็นจริงไปยังสภาพที่ควรจะเป็น คิดเป็นร้อยละ เช่น ค่า $PNI_{modified}=0.77$ หมายความว่า ค่าอัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาการจากสภาพที่เป็นจริงไปยังสภาพที่ควรจะเป็น คิดเป็นร้อยละ 77 (คำนวณจากค่า $PNI \times 100$)

2. การจัดลำดับความต้องการจำเป็น จากค่ามากไปหาน้อย โดยพิจารณาจาก (1) ค่าร้อยละ (2) ค่า $PNI_{modified}$ (3) ค่า I-D ถ้ามีค่าเท่ากันให้พิจารณาจาก ค่าร้อยละ ค่า $PNI_{modified}$ และ ค่า I-D ตามลำดับ

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาการจากสภาพที่เป็นจริงไปยังสภาพที่ควรจะเป็น หรือเรียกให้เข้าใจง่ายว่า “มีความต้องการจำเป็น” ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

ตอนที่ 2 การดำเนินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตากเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามคู่มือการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนเป็นเวลา 1 ปีการศึกษา (ปีการศึกษา 2559) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 22 คน บุคลากรสนับสนุน จำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 13 คนและผู้ปกครองนักเรียนประจำชั้นเรียนจำนวน 14 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 54 คน

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดำเนินการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1990) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning) ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการจำเป็นของผู้เกี่ยวข้องกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ จัดประชุม ตลอดจนการกำกับ ดูแล ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) ดำเนินการจัดกิจกรรมตามปฏิทินกิจกรรมที่กำหนดไว้ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) การจัดสภาพแวดล้อม 3) การจัดการเรียนรู้ 4) การจัดกิจกรรม 5) การพัฒนาครู 6) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ตามคู่มือที่สร้างขึ้น โดยเน้นกิจกรรมตามโครงการลานธรรม ลานปัญญา กิจกรรม ประกอบด้วย 40 เรื่อง ดังนี้ 1) คุณธรรมและจริยธรรม 2) หน้าที่ชาวพุทธ 3) การทำสมาธิ 4) การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี 5) การทำความดี 6) การมีสติ 7) วันวิสาขบูชา 8) วันเข้าพรรษา 9) การพัฒนาจิต 10) การลดปัญหาความขัดแย้ง 11) พระพุทธคุณ 3 12) หลักธรรมเพื่อพัฒนาตนเอง 13) ไตรสิกขา 14) กฎแห่งกรรม 15) โอวาท 3 และทำสมาธิ 16) ความกตัญญูทุกเวที 17) มงคล 38 ประการ(ทำตัวดี) 18) มงคล 38 ประการ(ว่าง่าย) 19) มงคล 38 ประการ(รับใช้พ่อแม่) 20) หัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา 21) วิชาชีวิต 22) ไม่ยึดติด จิตปล่อยวาง 23) ชีวิตนี้สั้นนัก 24) คิดบวก ชีวิตบวก 25) การมีเมตตา 26) คน 4 ประเภท 27) วาจาสามัคคี 28) ข้างกับมดแดง 29) คนกับ สุนัข 30) อานิสงส์ของการฟังธรรม 31) การทำบุญ 32) ภาย วาจา ใจ 33) ศิล 5 34) ข้อคิดจากต้นไม้ 35) เวลา 36) พรหมวิหาร 4 37) อิทธิบาท 4 38) ทิศ 6 39) พุทธบริษัท 40) ธรรมะกับชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตผลการปฏิบัติ (Observation) ผู้วิจัยและคณะ ดำเนินการบันทึกเพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตากอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection) ผู้วิจัยดำเนินการโดยมีการซักถาม พูดคุยสัมภาษณ์ ประชุม ผู้เกี่ยวข้องในโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เป็นระยะๆ ตามคู่มือ และแบบบันทึกการดำเนินงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นคู่มือการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน และแบบบันทึกการดำเนินงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและมอบหมายให้ครูที่เกี่ยวข้องเป็นผู้เก็บข้อมูลร่วมด้วย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 3 การประเมินผลการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตากเป็นวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรสนับสนุน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและ ผู้ปกครองนักเรียนรวมจำนวนทั้งสิ้น 283 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรสนับสนุน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากประชากรทั้งหมด 283 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 165 คน จากนั้นกำหนดสัดส่วนให้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรสนับสนุน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนเท่ากับประชากร เนื่องจากมีจำนวนน้อยและแตกต่างกันมากกับกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน จากนั้นทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้รายละเอียดดังตอนที่ 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตากจำนวน 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตาก

มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมาก
- 3 หมายถึง มีระดับการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนน้อย

1 หมายถึง มีระดับการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนน้อยที่สุด
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมีลักษณะแบบสอบถามปลายเปิด

การพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างเครื่องมือชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 3) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเนื้อหาด้วยตัวเอง จำนวน 5 คน คัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50ขึ้นไป ซึ่งพบว่าข้อคำถามรายข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.8-1.00 4) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .927 และ 5) จัดพิมพ์เครื่องมือ แบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยเชิญกลุ่มตัวอย่างมาเข้าร่วมการประชุมในวันอังคารที่ 25 เมษายน 2560 ผู้วิจัยได้สรุปผลการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ 2 ร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากนั้นได้แจกแบบสอบถามและอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินผลการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนที่ดำเนินการมาตลอดปีการศึกษา 2559

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ จากแบบสอบถาม ส่วนที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ใช้หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50-5.00	หมายถึง	ระดับการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50-4.49	หมายถึง	ระดับการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50-3.49	หมายถึง	การบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50-2.49	หมายถึง	การบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.49	หมายถึง	การบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนน้อยที่สุด

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตากดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูล ชัยสัณฑ์เทศบาลเมืองตาก(n=165)

รายการ	ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น					
	I	D	I-D	PNI	ค่าร้อยละ	ลำดับ
1.การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.58	2.75	1.83	0.67	66.55	5
2.การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.55	2.81	1.74	0.62	61.92	6
3.การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.6	2.63	1.97	0.75	74.90	2
4.การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.71	2.78	1.93	0.69	69.42	4
5.การพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.51	2.59	1.92	0.74	74.13	3
6.การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.59	2.54	2.05	0.81	80.71	1
โดยภาพรวม	4.59	2.68	1.91	0.71	71.27	

หมายเหตุ: ค่า I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น
 ค่า D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง
 ค่าร้อยละ หมายถึง ค่า PNI x 100

จากตาราง 2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสัณฑ์เทศบาลเมืองตาก พบว่า โดยภาพรวมมีความต้องการจำเป็น คิดเป็นร้อยละ 71.27 ($PNI_{modified}=0.71$) เมื่อจำพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 80.71 ($PNI_{modified}=0.81$) ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนเป็นอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 74.90 ($PNI_{modified}=0.75$) ด้านการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนเป็นอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 74.13 ($PNI_{modified}=0.74$) ส่วนด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 61.92 ($PNI_{modified}=0.62$)

2. ผลการดำเนินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสัณฑ์เทศบาลเมืองตาก

ผลการดำเนินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสัณฑ์เทศบาลเมืองตากตามคู่มือการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยพบว่า 1)

ด้านการบริหารจัดการ มีการสำรวจความต้องการจำเป็น กำหนดนโยบาย แผนงานโครงการประชุม สนับสนุนสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี กำกับ ดูแล ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงาน 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม มีการจัด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดคุณลักษณะผู้เรียน จัดทำแผนการ เรียนรู้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง 4) ด้านการจัดกิจกรรม โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตาม โครงการลานธรรม ลานปัญญา 5) ด้านการพัฒนาครู มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนา 6) ด้านสร้างเครือข่าย ความร่วมมือ โดยโรงเรียน ชุมชน วัด และทุกภาคส่วนต่างให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

3. ผลการประเมินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัด เทศบาลเมืองตาก

3.1 ผลการประเมินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย สังกัดเทศบาลเมืองตาก(ข้อมูลเชิงปริมาณ)ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินผลการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตาก (n=165)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ผลการประเมิน
1.การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.37	0.39	มาก
2.การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.14	0.40	มาก
3.การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.21	0.43	มาก
4.การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.38	0.40	มาก
5.การพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.32	0.49	มาก
6.การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.39	0.43	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.30	0.30	มาก

จากตาราง 3การประเมินผลการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัด ดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตาก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.30S.D. = 0.30) เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน (\bar{X} = 4.39SD = 0.43) รองลงมา การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน (\bar{X} = 4.38S.D. = 0.40) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน (\bar{X} = 4.14S.D. = 0.40)

3.2 ผลการประเมินผลการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย สังกัดเทศบาลเมืองตาก (ข้อมูลเชิงคุณภาพ) พบว่า หลังจากมีการดำเนินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ส่งผลให้โรงเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนนำร่องการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (Moderate Class More Knowledge) ในโครงการลานธรรมลานปัญญา จากกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับรางวัล

รูปแบบการดำเนินการป้องกันเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาเสถียรในสถานศึกษาที่โดดเด่น (Best Practices) ประจำปี 2557 ได้รับรางวัล โรงเรียนที่มีการดำเนินการป้องกันเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาเสถียรดีเด่นจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นปีการศึกษา 2559 ได้รับคัดเลือกให้เป็นสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นเลิศ (Best Practices) จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามโครงการการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development: SBMLD)

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตาก ขออภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตากพบว่า โดยภาพรวมมีความต้องการจำเป็น คิดเป็นร้อยละ 71.27 เมื่อจำพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นอันดับที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นอันดับที่ 2 ถือว่าเป็นความต้องการที่สูงมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรสนับสนุน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาต้องการให้สถานศึกษามีคุณภาพและมีคุณธรรมอันจะส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนที่เป็นลูกหลานให้มีคุณธรรม จริยธรรม การสร้างเครือข่ายความร่วมมือก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ดังที่ นลินี ทวีสิน (2549) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองสำคัญมากโดยเฉพาะแม่เป็นผู้ใกล้ชิดและมีอิทธิพลสูงต่อบุคลิกภาพและสุขภาพจิตของเด็กควรได้รับการเสริมสร้างให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนา ส่วนชุมชนก็ต้องร่วมเสริมสร้างทั้งการจัดกิจกรรมในชุมชนและการดูแลสุขภาพแวดล้อมในชุมชนให้เอื้อต่อการพัฒนา ตลอดจนต้องมีเครือข่ายเกื้อกูลหนุนสร้างซึ่งกันและกันระหว่างกันกับกลุ่มหรือองค์กรอื่น ซึ่งอาจเป็นการสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการบริหารรูปแบบอื่นก็ได้ สอดคล้องกับนลินี ทวีสินที่วิจัยพบว่า การร่วมกับสถาบันครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ เพราะครอบครัวมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมและพัฒนา จึงควรร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของพ่อแม่ผู้ปกครองและร่วมมือกันสอดส่องดูแล ติดตามผลเพื่อหาทางป้องกัน

2. การดำเนินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตาก พบว่า 1) ด้านการบริหารจัดการ สำคัญความต้องการจำเป็น กำหนดนโยบาย แผนงานโครงการประชุม สนับสนุนสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี กำกับ ดูแล ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงาน 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์หลักสูตร กำหนดคุณลักษณะผู้เรียน จัดทำแผนการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง 4) ด้านการจัดกิจกรรม จัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตามโครงการลานธรรม ลานปัญญา 5) ด้านการพัฒนาครู ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนา 6) ด้านสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โรงเรียน ชุมชน วัด และทุกภาคส่วนต่างให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนเป็นเป้าหมายหลักของการสร้างคนดี ดังที่สุระอ่อนแพง และคณะ (2556: 258-265) ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่าคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา 14 ประการ 1) ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ความเมตตากรุณา 3) ความซื่อสัตย์สุจริต 4) ความมีระเบียบวินัย 5) ความขยันหมั่นเพียรและมุ่งมั่น

การทำงาน 6) ความกตัญญูทศเวทีและรักความเป็นไทย 7) ความรับผิดชอบ 8) ความอดทนอดกลั้น 9) ความเคารพและอ่อนน้อมถ่อมตน 10) ความพอเพียง 11) ความมีจิตสาธารณะ 12) ความยุติธรรม 13) ความสามัคคี 14) ความใฝ่เรียนรู้

วิธีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน มี 4 วิธี ดังนี้ 1) การบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดกิจกรรมโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม 4) การจัดกิจกรรมพัฒนาตามวิถีชีวิตในชุมชนกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การทบทวนพันธกิจ 2) การวางแผน 3) การดำเนินงาน 4) การติดตามประเมินผล 5) การรายงานผล

3. การประเมินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัยสังกัดเทศบาลเมืองตากพบว่าในภาพรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือรองลงมา การจัดกิจกรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมหลังจากมีการดำเนินการบริหารงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ส่งผลให้โรงเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนนำร่องการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (Moderate Class More Knowledge) จากกระทรวงศึกษาธิการ, ได้รับรางวัลโรงเรียนที่มีการดำเนินการป้องกันเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาเสพติดดีเด่นจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีการศึกษา 2559, ได้รับคัดเลือกให้เป็นสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นเลิศ (Best Practices) จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามโครงการการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development: SBMLD) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความต้องการในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นสถานศึกษา ควรมีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันศึกษาและวางแผนในการการออปัญหาาร่วมกันกำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ชัดเจน มีการติดตามประเมินผล และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและควรจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์หลักสูตร กำหนดคุณลักษณะผู้เรียน จัดทำแผนการเรียนรู้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริงจัดกิจกรรมที่หลากหลาย สร้างเครือข่ายความร่วมมือ โรงเรียน ชุมชน วัด และทุกภาคส่วนต่างให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ของบุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องการจัดการศึกษาในทุกภาคส่วน

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านคุณธรรม จริยธรรม ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล และอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546). **ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นลินี ทวีสิน. (2549). **รูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม**. กรุงเทพฯ: สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา (ไอเอฟดี).
- โรงเรียนเทศบาล 2 วัดดอนมูลชัย. (2558). **รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2557, ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา, 17-18**.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)**. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **การเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: วีทีซีคอมมิวนิเคชั่น.
- สุระ อ่อนแพง และคณะ. (2556). **รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 15 (ฉบับพิเศษ), 258-265**.
- อมรวิทย์ นาครทรรพ. (2548). **หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับบริบททางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อำรุง จันทวานิช. (2548) **“สกศ. เร่งจัดทำบูรณาการแผนการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาสังคมไทยให้เด็กไทยมีความรู้คู่คุณธรรม”**. วารสารการศึกษาไทย. 1(9): 59.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). **The action research planner (3rded.)**. Geelong: Deakin University Press.